

JURYRAPPORT
HENDRIK DE
VRIESSTIPENDIUM 2018

JURYRAPPORT

HENDRIK DE VRIESSTIPENDIUM 2018

De jury, bestaande uit Fleur van der Bij, Barend van Heusden, Andrea Möller, Aimee Terburg, Mathijs Sanders en Adri Schokker, kon dit jaar uit 22 inzendingen in de categorie beeldende kunst en 6 inzendingen voor literatuur kiezen. Het is voor de tweede keer dat in beide categorieën een stipendium wordt toegekend. Dit doet recht aan de naamgever Hendrik de Vries die zelf beeldend kunstenaar én schrijver was. Behalve de goede kwaliteit van de grote meerderheid van de inzendingen valt op dat er ook dit jaar weer veel plannen voor multidisciplinaire en discipline-overstijgende projecten zijn ingezonden. Zowel in de beeldende kunst als in de literatuur wordt inhoud gegenereerd door middel van participatieve strategieën, er wordt getekend met tekst en data, en gereageerd op sociale en fysieke contexten - de schrijver en ook de kunstenaar worden conceptuele regisseurs.

In het kunstenveld is dit allang geen nieuws meer, maar de inzendingen voor het Hendrik de Vriesstipendium maken eens te meer duidelijk dat disciplinegrenzen opengeboken en overschreden worden en dat steeds vaker maatschappelijke vraagstukken het uitgangspunt vormen waaraan de grenzen van artistieke disciplines en processen ondergeschikt zijn. Dit zou een reden kunnen zijn om de keuze voor twee stipendia, verdeeld over twee disciplines, te herzien. Maar de inzendingen van kunstenaars die wel op hoog niveau kiezen voor 'gewoon schilderen', voor beeldhouwkunst of voor het schrijven van verhalen of poëzie kunnen niet genegeerd worden. Ze mogen er zeker zijn en ze maken dat er in beide categorieën juist absoluut sprake is van een brede vertegenwoordiging van het hele veld binnen beide disciplines. Het jurywerk was dan ook, wederom, een pittige klus.

De kwaliteit van de meerderheid van de inzendingen was van een zodanig niveau dat, met name in de categorie beeldende kunst, een groot aantal kunstenaars volgens de jury in principe in aanmerking kwam voor het stipendium. Des te lastiger was het om hieruit de kandidaten te filteren die uiteindelijk genomineerd zouden worden. Uiteraard waren kwaliteit van de documentatie en veelbelovendheid van het werkplan belangrijke selectiecriteria. Daarnaast is ook gekeken naar de betrokkenheid van een kunstenaar bij de samenleving, en naar de manier waarop de kunstenaar of schrijver het publiek meevoert in zijn of haar gedachtewereld.

LITERATUUR, DE GENOMINEERDEN:

ESMÉ VAN DEN BOOM

Esmé van den Boom heeft indruk gemaakt bij de jury omdat zij op jonge leeftijd een geëngageerd voorstel doet voor onderzoek naar moederschap. Ze benadert dit vanuit een heel persoonlijk perspectief maar weet het onderwerp in haar voorstel te verbreden naar de Groningse situatie en naar algemene maatschappelijke thema's, zoals de maakbaarheid van het leven en de positie en rol van de vrouw als moeder. Haar poëzie overtuigt de jury vanwege de bijzondere combinatie van leesbaarheid en vreemdheid, die zij realiseert door aan gewone gebeurtenissen en taal een vaak verrassende en vervreemdende draai te geven. De voorgestelde bundel gedichten is bedoeld als een aanloop tot een roman. Een mogelijke valkuil zou gelegen kunnen zijn in de politieke correctheid van het project, maar Esmé's keuze voor een goede coaching geeft duidelijk aan welke betekenis het stipendium zou hebben voor haar persoonlijke en professionele ontwikkeling.

JELTE HOMMES

Jelte Hommes heeft het plan opgevat om een aantal grote filosofische thema's vorm te geven als een reisgids, een grand tour langs historische beladen locaties. Hij wil deze plaatsen vanuit de hedendaagse context benaderen teneinde zo de verbinding tussen geschiedenis en actualiteit zichtbaar te maken. Zijn voorstel getuigt van een grote urgentie: de cultuurhistorische schat aan Europees denkwerk dient te worden benut voor het formuleren van standpunten die helpen de situatie van nu te duiden. Jelte schrijft gemakkelijk, meeslepend en met bravoure. Hij weet wat hij wil en zet zonder aarzeling de grote lijnen van zijn project uit. De lezer blijft enigszins beduusd achter, onder de indruk van de in het vooruitzicht gestelde vergezichten. Een mogelijke valkuil bij dit project zou kunnen zijn dat het beoogde literair-historisch-filosofische onderzoek zo sluitend is van opzet, dat de vele belangrijke onderwerpen die hij wil behandelen hoogstens zullen kunnen worden aangestipt. De jury vertrouwt erop dat de urgentie die hem drijft hem hiervoor zal behoeden. Ook lijkt Hommes al ver uitgedacht te hebben wat in zijn boek komt te staan. Hem is toe te wensen dat hij het maakproces van het werk en de Europese reis open tegemoet gaat.

Conclusie Literatuur:

De winnaar van het Henrik de Vriesstipendium voor Literatuur in 2018 is Esmé van den Boom. Haar voorstel is het meest aansprekend, fris en origineel, en het is goed te realiseren binnen de kaders die het stipendium qua tijd en financiering biedt. Het is tegelijkertijd zeer zelfbewust én bescheiden van toon. De verwachting is dat zij met haar onderzoekstraject en het boek dat daaruit voort gaat komen een betekenisvolle bijdrage zal leveren aan het Groninger literaire landschap.

BEELDENDE KUNST DE GENOMINEERDEN:

ROSA EVERTS

Rosa Everts kiest een interessante, indrukwekkende vormtaal om een actueel onderwerp te benaderen. Reizen, bagage, verpakken, de nieuwsgierigheid die een omhulsel op kan wekken, en de meer filosofische vraag naar de relatie tussen verpakking en inhoud. Kun je leegte zo verpakken dat het geheel weer een relevant object wordt? Het voorstel van deze kunstenaar maakt duidelijk hoe dringend zij deze onderwerpen wil onderzoeken. In haar werk wil zij hiermee nog nadrukkelijker dan eerder de overgang van 2D naar 3D maken en zij geeft duidelijk aan hoe en waarom zij dat wil doen. Gevaar bij dit werk is dat het wellicht al teveel uitgedacht is en daarom vooral in esthetiek zou kunnen blijven steken. De brede benadering van het onderwerp zou daarom leidraad moeten zijn van het artistieke ontwikkelproject, waarbij de uitkomst weleens nog heel anders 'uit zou kunnen pakken' dan oorspronkelijk verwacht.

MARTHE VAN DE GRIFT

Marthe van de Grift schetst in haar aanvraag een helder, goed gemotiveerd beeld van hoe zij dingen ziet en deze impressies en vondsten vervolgens vormgeeft in fotografisch beeld. Zij ontrafelt systematisch het alledaagse, biedt de kijker inzicht in hoe wij waarnemen. Zij weet op de juiste manier haar persoonlijke fascinaties en twijfels te delen met het publiek en maakt onzekerheden daardoor algemeen geldig en dragelijk. De vorm waarin zij dit doet is prikkelend, esthetisch sterk, maar nooit louter decoratief. Dat laatste, 'decoratie', is bij haar type werk een gevaar dat op de loer ligt. Daarom heeft het werk van collega's en voorbeelden, die haar in haar ontwikkeling tot nu toe hebben beïnvloed, soms een haast hermetische uitstraling. Marthe blijft daar door haar lichte, ondervragende toets altijd verre van.

WIM WARRINK

Wim Warrink maakt krachtig werk, dat tot de verbeelding spreekt. Hij speelt met waarneming en materiaal in beweging. De praktische aard van de mens, die maar machines blijft ontwikkelen die elk denkbaar productieproces verder rationaliseren en zogenaamd vereenvoudigen fascineert hem. In zijn rationalisatie en simplificatie van processen gaat hij zo ver dat hij machines bouwt die op zijn minst volstrekt overbodig zijn, maar in hun opperste vorm niets transformeren tot niets, in een aantrekkelijke combinatie van technisch vernuft en oerkracht. Een valkuil zou kunnen zijn dat hij zich laat gebruiken en machines bouwt die toch nog enig nut hebben. Maar vooralsnog doet hij dat niet, zelfs bij zijn *Brillantinemachine* waarmee hij mensen op festivals in no time voorziet van stormkapsels, is maar al te duidelijk dat alleen spektakel niet het doel van de machine kan zijn. Warrink neemt de toeschouwer mee in zijn artistieke en filosofische overpeinzingen, waarbij een goede portie humor niet ontbreekt.

Conclusie Beeldende Kunst:

De winnaar van het Henrik de Vriesstipendium voor Beeldende Kunst in 2018 is Marthe van de Grift. Van alle inzenders heeft zij naar de mening van de jury het meest overtuigend aangetoond dat zij niet alleen origineel en spannend werk kan maken, maar dat de beurs haar ook in staat zal stellen om dit werk verder te verdiepen. De jury is onder de indruk van de intelligentie, doortastendheid, creativiteit en gedrevenheid die uit haar voorstel blijken.

De jury wil alle deelnemers aan het Hendrik de Vriesstipendium 2018 van harte bedanken en wenst de winnaars en alle kandidaten veel succes met hun werk.

Groningen, 15 december 2018

De jury

Fleur van der Bij, Barend van Heusden, Lieuwe Rozema (ambtelijk secretaris), Mathijs Sanders, Aimée Terburg, Adri Schokker en Andrea Möller (voorzitter)

